

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет соціології і права**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан ФСП

_____ Яна ЦИМБАЛЕНКО

« ____ » _____ 2020 р.

ПРАКТИКА

ПРОГРАМА

рівень вищої освіти
спеціальність
освітня програма

I (бакалаврський)
231 Соціальна робота
Міжнародні соціальні проекти та
волонтерська діяльність

Ухвалено методичною комісією
факультету соціології і права
Протокол від ____ _____ 2020 р. № ____
Голова методичної комісії
_____ Костянтин ПОПОВ
« ____ » _____ 2020 р.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

доцент кафедри філософії, к. філос. н.
Коваль Олена Аркадіївна

(підпис)

викладач кафедри філософії
Петрова Світлана Олександрівна

(підпис)

Програму затверджено на засіданні кафедри філософії

Протокол від « ____ » _____ 2020 року № ____

В.о. завідувача кафедри

_____ Борис НОВІКОВ

(підпис)

« ____ » _____ 2020 р.

1. ВСТУП

Практична підготовка студентів університету є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програм підготовки здобувачів вищої освіти і має на меті набуття студентом професійних компетентностей.

Практика є завершальним етапом навчання студентів бакалаврату за спеціальністю «Соціальна робота». Метою даного виду практики є систематизація, розширення й закріплення професійних знань, формування умінь ставити завдання, аналізувати отримані результати й робити висновки, розвиток досвіду самостійної науково-дослідної роботи. Основним завданням практики є надбання досвіду в дослідженні актуальної наукової проблеми, а також підбір необхідних матеріалів для виконання випускної кваліфікаційної роботи.

Практична підготовка студентів здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях (далі база практики) згідно з укладеними факультетом договорами або у структурних підрозділах університету, що можуть забезпечити відповідну практичну підготовку.

Програма практики є основним навчально-методичним документом для студентів та керівників практики від факультету та від установ, в яких студенти проходять практику.

Програма практики розроблена відповідно до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93, Статуту Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут», Методичних рекомендацій з питань організації практики студентів та складання робочих програм практики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (2018 р.), а також навчальних планів факультету соціології і права.

Програма практики визначає мету, завдання та зміст практики, регламентує загальні питання організації переддипломної практики, основні етапи проведення практики, форми контролю та порядок захисту результатів практики.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Практика є заключною ланкою практичної підготовки студентів при виконанні кваліфікаційної бакалаврської роботи. Під час цієї практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану.

Метою практики є формування у студентів наступних компетентностей:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність планувати та управляти часом;
- здатність до розуміння предметної області та професійної діяльності;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- знати і неухильно дотримуватися усіма учасниками освітнього процесу принципів і норм академічної доброчесності;
- знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного) ;
- здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів;
- знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення;
- здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади;
- здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах;
- знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб;
- здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці;
- здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах;
- здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів;
- здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення;
- здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей;
- здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту;
- здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм;
- здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу;
- здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад;
- здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи;
- здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності;
- здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері;
- здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи;
- здатність до сприяння підвищення добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах;
- здатність до волонтерства як важливого чинника соціальної підтримки найбільш знедолених категорій населення з урахуванням міжнародного та національного досвіду; зміцнення, в контексті формування громадянського суспільства, ціннісних суспільних орієнтирів на основі потреби в мирі, свободі, злагоді й справедливості;

- здатність і готовність до професійно-успішної креативної діяльності щодо планування і реалізації соціально-значущих проектів з урахуванням реальної міжнародної й національної практики.

Після засвоєння навчальної дисципліни студенти мають продемонструвати такі результати навчання:

- здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами;
- вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань;
- ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід;
- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми;
- теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки;
- розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях;
- використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань;
- критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях;
- використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги;
- аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах;
- використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин;
- визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності;
- використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів;
- самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога;
- приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки;
- застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу;
- встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів;
- налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів;
- виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин;
- виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання;

- демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень;
- демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей;
- конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки;
- розв'язувати головні завдання волонтерської діяльності як креативної і моделюючої сили соціальних змін, на засадах законності, доброчинності, гуманізму, громадянській відповідальності. Застосовуючи інноваційні технології сучасного менеджменту, сприяти поширенню волонтерських асоціацій, груп та ініціатив;
- знати сутність, значимість та основні принципи проектної діяльності; вміти використовувати сучасні методи й технології проектування при конструюванні та впровадженні соціальних проектів у різних сферах соціальної практики.

Майбутні професіонали — соціальні працівники повинні вивчити та проаналізувати систему соціальної роботи/ надання соціальних послуг в установі чи організації в цілому та розробити рекомендації щодо вдосконалення цієї системи або окремих її елементів.

При цьому організацію потрібно розглядати насамперед як “відкриту” систему, а успіх її пов'язувати з тим, наскільки повно розкривається потенціал організації та наскільки вдало організація пристосовується до свого зовнішнього оточення.

Основним завданням практики, що обумовлює її зміст, є збір матеріалів що до функціонування організації: структури організації, моделей, методів, методик та технологій соціальної роботи, рівня корпоративної культури, системи документообігу, застосування проектного менеджменту, ступеня технологізації процесів, тощо.

Зібрані практичні матеріали використовуються при написанні бакалаврської кваліфікаційної роботи для поглибленого дослідження та більш повного висвітлення обраної теми, для розробки відповідних зауважень та пропозицій по вдосконаленню системи соціальної роботи/ надання соціальних послуг бази практики.

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Перед початком практики студент повинен ознайомитись з Програмою практики, отримати направлення для проходження практики та консультацію керівника практики від кафедри щодо завдань, змісту, порядку проходження, захисту практики, вимог до звітних документів.

До початку практики студент повинен разом з керівником практики сформулювати індивідуальне завдання. Індивідуальне завдання формулюється з урахуванням теми кваліфікаційної бакалаврської роботи.

У призначений час студент повинен прибути в базову установу для проходження практики, ознайомитись з правилами внутрішнього розпорядку, зустрітись з керівником практики від базової установи, узгодити з ним вимоги, отримати інструкції та рекомендації щодо виконання поставлених перед студентом завдань.

Практику рекомендується розпочинати з ознайомлення із структурою та функціями установи чи організації, систему соціальної роботи/ надання соціальних послуг, системою документообігу, законодавством, що регулює діяльність даної базової установи.

Під час проходження переддипломної практики увага студентів повинна бути спрямована на професійну діяльність соціальних працівників та керівників всіх ієрархічних рівнів, а саме:

- на надання соціальних послуг всіх типів;
- на надання соціальної допомоги різним категоріям та групам населення;
- на розробку, реалізацію та експертизу соціальних проектів;
- на соціальні комунікації в процесі реалізації соціальних проектів;
- на реалізацію загальних функцій управління соціальною роботою та соціальною організацією;
- на прийняття практичних і стратегічних рішень;
- на формування та підтримання корпоративної культури;
- на формування та підтримання іміджу соціальних працівників та керівників, тощо.

Завданнями студентів при проходженні переддипломної практики можуть бути:

- вивчення структури організації, основних функцій підрозділів та системи соціальної роботи;
- вивчення і аналіз планування, надання та реалізації соціальних послуг що здійснює організація;
- аналіз факторів, які впливають на діяльність організації в сфері соціальної роботи;
- аналіз результатів діяльності установи або організації в сфері соціальної роботи;
- аналіз інформаційного забезпечення здійснення діяльності з надання соціальних послуг, тощо.

По можливості база практики має відповідати розподілу студента на постійне місце праці, і тому він зобов'язаний вивчити умови роботи на підприємстві з метою зменшення в подальшому адаптаційного періоду.

Студент під час проходження переддипломної практики повинен зібрати статистичний матеріал, зробити необхідні виписки із службової документації установи чи організації, ознайомитися з інформацією за темою кваліфікаційної роботи.

Другим комплексом завдань переддипломної практики є розробка пропозицій щодо вдосконалення системи соціальної роботи/ надання соціальних послуг в установі чи організації.

Студенту рекомендується ознайомитися з літературою, в якій висвітлюється не тільки вітчизняний, а й зарубіжний досвід діяльності відповідних установ та організацій. Необхідно вивчити нормативно-правову базу діяльності установи чи організації: законодавство України, відповідні положення, інструкції, які діють на даний час і регламентують роботу установи чи організації.

На завершальному етапі переддипломної практики студент повинен узагальнити матеріал, зібраний за період проходження практики, визначити його достовірність і достатність для підготовки кваліфікаційної бакалаврської роботи, розробити рекомендації щодо удосконалення управління установою чи організацією, оформити звіт з практики.

В процесі практики студент повинен підтримувати тісний зв'язок з керівником кваліфікаційної роботи і консультантами.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Форма навчання	Кредитні модулі	Всього	Розподіл навчального часу за видами занять	Семестрова атестація	Семестр
					р

		кредитів	годин	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Лабораторні роботи (комп'ютерні практикуми)	СРС		
Денна	Всього	6	180				180	залік	8

Практика студентів факультету соціології і права КПІ ім. Ігоря Сікорського, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Міжнародні соціальні проекти та волонтерська діяльність» спеціальності «Соціальна робота» проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програми для освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр або в підрозділах вищого навчального закладу. Студенти можуть самостійно, за погодженням з відповідальним на кафедрі за проведення практики, вибрати для себе базу практики і пропонувати її для проходження практики.

Приклади установ, що можуть бути базами проходження практики:

- соціальні служби,
- тренінгові центри,
- громадські та благодійні організації,
- ЗМІ та громадські медіа-платформи,
- міжнародні фонди та центри,
- освітні заклади, тощо.

Практика проводиться у відповідних установах та організаціях, на підставі договорів про організацію і проведення практики студентів в установах і організаціях, що укладаються між факультетом соціології і права та відповідними установами і організаціями.

Перед початком практики відповідальний на кафедрі за проведення переддипломної практики проводить установчу конференцію студентів, на якій роз'яснює мету, завдання та вимоги до проходження практики. Студентам-практикантам видаються необхідні документи: щоденник практики, робоча програма практики, план-графік проходження практики.

До відома студентів доводиться також система звітності про проходження практики, а саме: щодо заповнення щоденника практики, підготовки письмового звіту та доповіді під час захисту практики.

Разом з керівником практики студент має сформулювати індивідуальне завдання переддипломної практики, яке має бути безпосередньо пов'язане з темою кваліфікаційної бакалаврської роботи.

Для студентів під час проходження практики в установах, що є базами практики, мають бути проведені заняття для ознайомлення з організацією діяльності в даній установі. Ці заняття повинні охоплювати специфіку діяльності установи, основні напрямки діяльності установи та методики і технології соціальної роботи та організації діяльності, що там застосовуються. Крім обов'язкових інструктажів по техніці безпеки можуть бути проведені додаткові заняття з охорони праці і протипожежної безпеки. Заняття під час практики можуть проводитись також у вигляді лекцій та практичних робіт. Для проведення таких занять необхідно залучати найбільш кваліфікованих вчених і співробітників бази практики.

Екскурсії під час практики повинні бути проведені з метою формування у студентів найбільш повної уяви про базу практики, її структуру, взаємодію її окремих підрозділів, діючу систему надання соціальних послуг та управління.

При проходженні переддипломної практики студенти повинні ознайомитись із:

- нормативними матеріалами установи, де вони проходять практику;

- спеціальною рекомендованою керівниками практики літературою за темою індивідуального завдання та тематик кваліфікаційної роботи.

З метою контролю виконання завдань практики студенти протягом всього часу проходження практики ведуть щоденник, де відображаються всі завдання на практику і відмітки про їх виконання. Крім цього з метою контролю виконання окремих розділів і всієї програми практики, студенти повинні вести поточні записи про виконаний етап роботи, а в кінці практики скласти підсумковий звіт про виконання програми практики.

Під час практики здійснюється поточний та підсумковий контроль виконання програми практики. Контроль здійснюють відповідальний на кафедрі за організацію переддипломної практики, керівники практики від кафедри та від базової установи, а також керівник базової установи.

Контроль за проходженням практики має на меті виявлення недоліків при проходженні практики та надання студентам практичної допомоги по виконанню програми практики і, зокрема, індивідуальних завдань.

В разі порушення студентами правил внутрішнього розпорядку установи або порядку проходження практики керівники практики інформують керівника базової установи та декана факультету (його заступника).

Для узагальнення матеріалів, зібраних під час практики, і підготовки звіту студентами в кінці практики відводиться 2-3 дні.

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми практики.

Під час проходження переддипломної практики студенти мають право:

- отримувати необхідну інформацію для виконання завдання практики, а також для виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи;
- користуватися бібліотекою установи чи організації, і з дозволу головних спеціалістів і керівників підрозділів — інформаційними фондами і архівами установи чи організації;
- отримувати компетентну консультацію спеціалістів установи чи організації з питань, передбачених завданням на переддипломну практику і кваліфікаційну роботу;
- користуватися послугами підрозділів невиробничої інфраструктури установи чи організації (їдальнею, буфетом, спортивними спорудами тощо).

Студенти зобов'язані:

- до початку практики одержати необхідну документацію та консультації щодо її оформлення;
- своєчасно прибути на базу практики;
- повністю і самостійно виконувати завдання, передбачені програмою і календарним планом переддипломної практики;
- здійснювати збір, систематизацію, обробку і аналіз первинної правової, управлінської та обліково-статистичної інформації для виконання кваліфікаційних робіт;
- забезпечити необхідну якість і нести рівну із штатними працівниками відповідальність за виконану роботу за планами підрозділу та її результати;
- регулярно вести записи в щоденнику практики про характер виконуваної роботи і завдань, своєчасно представляти його для контролю керівникам практики;
- дотримуватися діючих в установі чи організації правил внутрішнього трудового розпорядку, строго дотримуватись правил охорони праці;
- нести відповідальність за виконану роботу; своєчасно оформити звітну документацію, скласти залік з практики.

У разі порушення студентом трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку установи чи організації, за поданням керівника підрозділу і керівника

практики від закладу, він може бути відсторонений від проходження практики, про що повідомляється декану факультету соціології і права. На їх пропозицію декан може розглядати питання про відрахування студента з навчального закладу.

В процесі проходження переддипломної практики студент повинен виявити при виконанні індивідуального завдання вміння і навички з області знань, які він набув протягом навчання в університеті.

В процесі практики студент повинен підтримувати тісний зв'язок з керівником кваліфікаційної роботи.

В разі потреби залучення адміністрацією бази практики студентів-практикантів для допомоги базі практики, необхідно, щоб ця праця носила організований характер і зміст праці відповідав профілю навчання, а за тривалістю не заважати виконанню інших завдань.

За наявності вакантних місць студенти можуть бути зараховані на вакантні посади, якщо робота на них відповідає вимогам програми практики.

Відповідальний на кафедрі за організацію переддипломної практики:

- розробляє робочі програми практики та узгоджує їх з базами практики до початку практики;
- не пізніше, ніж за 7 днів до початку практики, надає базам практики списки студентів-практикантів для оформлення тимчасових перепусток;
- готує та надає студентам або групі студентів направлення на практику;
- при направленні для проходження практики двох і більше студентів призначає старшого групи, який є помічником керівника практики;
- видає студентам щоденники з практики;
- у складі комісії приймає заліки з практики;
- подає до деканату звіт про результати проведення практики з пропозиціями щодо її удосконалення.

Керівник практики від кафедри (керівник дипломного проекту):

- розробляє робочі програми практики та узгоджує їх з базами практики до початку практики;
- попереджає студентів про оформлення медичної довідки про стан здоров'я (у разі потреби) за 7 днів до початку практики;
- контролює готовність баз практики і проводить, за необхідності, до прибуття студентів-практикантів підготовчі заходи;
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;
- забезпечує вчасне прибуття студентів на бази практики та контролює проходження практики;
- разом зі студентом формулює індивідуальне завдання практики;
- систематично, не рідше одного разу в тиждень, консультує студентів та контролює етапи виконання індивідуального завдання згідно календарного плану;
- допомагає керівнику практики від підприємства при складанні характеристики кожного студента;
- оформлює журнал виходу на роботу, а також проводить інструктаж з техніки безпеки, якщо студенти проходять практику в структурних підрозділах університету;
- у складі комісії приймає заліки з практики.

Керівник практики від бази практики:

- несе особисту відповідальність за проведення практики;
- організовує практику відповідно до програм практики;
- організовує проведення інструктажів з техніки безпеки й охорони праці і відповідає за дотримання студентами безпечних умов праці;

- забезпечує виконання погоджених з навчальним закладом графіків проходження практик;
 - забезпечує студентам-практикантам можливість користування нормативною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики;
 - ознайомлює і контролює дотримання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку;
 - створює необхідні умови для засвоєння практикантами сучасних методів організації праці тощо;
 - після закінчення практики затверджує щоденники студентів.
- Керівники практики від базової установи разом з керівниками практики від кафебри несуть відповідальність за якість та результати практики.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання Програми практики та індивідуальних завдань.

Загальна форма звітності студента про проходження практики - це подання щоденника практики та звіту з практики. Щоденник практики має бути підписаний керівником практики від базової установи, підпис скріплюється печаткою.

Щоденник практики є основним звітним документом, що характеризує і підтверджує проходження студентом переддипломної практики, в якому відображається його поточна робота в процесі практики:

- сформульоване студентом індивідуальне завдання на переддипломну практику і збирання матеріалів для кваліфікаційної роботи;
- зміст виконаної студентом практичної роботи із зазначенням структури, обсягів, термінів виконання та її оцінки керівником практики від установи;
- перелік і анотований огляд використаної студентом наукової літератури (монографії, наукові збірники і статті, реферативні видання) і нормативно-правових актів;
- висновки і пропозиції студента щодо практики.

Звіт про практику складається індивідуально кожним студентом і повинен відображати його роботу в період практики і підготовленість до написання кваліфікаційної роботи.

У звіті зазначається місце та термін проходження практики, які практичні матеріали зібрані студентом під час проходження практики для написання кваліфікаційної роботи, як зібрані матеріали будуть використані для дослідження обраної теми кваліфікаційної роботи. Зібрані студентом матеріали (статут, посадові інструкції, плани, проекти, тощо) можуть додаватися до звіту. У звіті мають бути обов'язково відображені результати виконання індивідуального завдання та, за бажанням, пропозиції або рекомендації по усуненню виявлених недоліків, вдосконаленню організаційної структури чи її окремих елементів.

Після закінчення терміну проходження практики звітна документація про проходження практики подається студентом на кафедру філософії КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Захист практики проводиться на кафедрі в межах термінів, визначених навчальними планами. Результати практики оцінюються комісією, яка призначається завідувачем кафедри. До складу комісії входять відповідальний на кафедрі за практику, керівники практики від кафедри та наукові керівники кваліфікаційних робіт.

У процесі захисту студент повинен стисло викласти основні результати виконаної роботи, висновки і рекомендації, структуру і аналіз матеріалів, які будуть

включені до кваліфікаційної роботи, оцінити їх повноту і обсяг роботи, яку необхідно провести для завершення кваліфікаційної роботи. Під час захисту звіту студент повинен продемонструвати знання і досвід, набуті в установі чи організації, зіставити при цьому теорію з практикою.

При оцінюванні враховуються наступні критерії:

- оцінка керівника практики від базової установи;
- повнота і обґрунтованість самостійних висновків, які зроблені студентом в результаті проходження практики;
- зміст і повнота виконання завдань практики, в тому числі й індивідуальних;
- якість оформлення та зміст звіту про проходження практики.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента із зазначенням керівника, місця та термінів проходження практики.

Студент, що не виконав програму практики і отримав незадовільну характеристику керівника практики від базової установи або незадовільну оцінку при захисті практики, отримує направлення для повторного проходження практики або відраховується з числа студентів факультету.

6. КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

№	Зміст	Термін виконання
1.	Прибуття студента на практику, оформлення і отримання перепусток	
2.	Проведення інструктажу з техніки безпеки та охорони праці	
3.	Проведення екскурсій по підприємству, ознайомлення з місцем роботи	
4.	Виконання програми практики і індивідуального завдання (з щотижневою перевіркою)	
5.	Оформлення щоденника, звіту	
6.	Складання заліку з практики	

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. The Circle Way Pocket Guide by Christina Baldwin and Ann Linnea. 2016 Режим доступу:
<https://static1.squarespace.com/static/55597e72e4b0f7284bff49e0/t/584b5a7d37c58174c5fdd14/1481333377770/The+Circle+Way+Pocket+Guide.pdf>
2. Basic Guidelines for Calling a Circle
<https://static1.squarespace.com/static/55597e72e4b0f7284bff49e0/t/56e340a1f8baf38bbe1d00f6/1457733793606/TCW+Guidelines+English.pdf>
3. Закон України «Про соціальні послуги»// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 45, ст.358 <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/966-15>
4. Агарков О.А. Технології соціальної роботи [Текст] : навч. посіб. / О. А. Агарков (керівник авт. кол.), О.О. Яременко, О.М. Балакірева, Т.В. Бондар, О.М. Дікова–Фаворська та ін. –Запоріжжя: Просвіта, 2013. – 584 с.
http://pidruchniki.com/73014/sotsiologiya/tehnologiyi_sotsialnoyi_roboti
5. Головатий М.Ф. Соціальна політика і соціальна робота: Термінол. – понятійн. слов. / М.Ф. Головатий, М.Б. Панасюк. – К.: МАУП, 2005. – 560 с.
6. Лукашевич М. П., Мигович І. І. Теорія і методи соціальної роботи Навч. посіб. — 2-ге вид., доп. і випр.— К.: МАУП, 2003. — 168 с <http://buklib.net/books/21983/>

7. Лютий В.П. Технологія соціальної роботи: Конспект лекцій: Розділ 1. Загальні технології соціальної роботи. – К.: Академія праці і соціальних відносин, 2003. – 75 с
<http://moodle.socosvita.kiev.ua/moodldata/filedir/0e/0a/0e0a4cdd6fa918dbf8e703f859f6ae24daee5bd0>
8. Маковецький А.М. Соціальна інженерія як галузь соціології: Навч. посібник / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. / А.М. Маковецький— Чернівці: Рута, 2004. — 67с
9. Семигіна Т. В. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с. Режим доступу:
https://www.researchgate.net/publication/342003632_Sucasna_socialna_robota
10. Семигіна Т. В. Чому соціальна робота набуває зеленого кольору? Режим доступу:
https://www.researchgate.net/publication/324389831_Comu_socialna_robota_nabuvae_zelenogo_koloru
11. Соціальна робота: В 3 ч. – К.: Вид. дім «Кієво-Могилянська академія», 2004. –Ч. 2: Теорії та методи соціальної роботи / За ред. Т.В. Семигіної, І.М. Григи. – 2004. – 224 с.
12. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С Я . Харченко та ін.; За заг. ред.: І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 256 с http://bahmat.at.ua/zvereva_socialna_robota.pdf
13. Соціальна робота: технологічний аспект: Навчальний посібник / За ред. проф. А.Й. Капської. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.
14. Теорії і методи соціальної роботи / За ред. Т.В.Семигіної, І.І.Миговича. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
15. Технології соціально-педагогічної роботи: Навчальний посібник / За заг. ред. проф. Капської А.Й. – К.: УДЦССМ, 2000. – 372 с
16. Тюптя Л.Т. Соціальна робота: Теорія і практика / Тюптя Л.Т., Іванова І.Б., - Київ: ВМУРОЛ «Україна», 2004. - 408 с. <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-175.html>
17. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи: Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2006. – 464 с.
18. Як стати відомим: Практичний посібник із зв'язків з громадськістю для представників громадських та благодійних організацій / Упор. О. Чердайко. – К.: КМ Академія, 2016. – 264 с.

Інформаційні ресурси

1. Всеукраїнська громадська організація «Ліга соціальних працівників України»
<http://ligasocial.org.ua/>
2. Міжнародна федерація соціальних працівників <https://www.ifsw.org/>
3. Мова життя/ Ненасильницьке спілкування/ N.V.Communication. (Серія відео щодо ненасильницького спілкування) Режим доступу:
<https://www.youtube.com/playlist?list=PLedmDoRZxVtpYvc5u1bDBzn8ex-wgJ8U4>
4. Об'єднання соціальних педагогів і соціальних працівників <http://www.ssopir.ru/>
5. Соціальна робота в Україні: теорія і практика. Науково-методичний журнал (архів номерів 2009-2016) <http://ligasocial.org.ua/index.php/2010-08-31-16-47-51/-q-q>